

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

N:r 6
Augusti

Organ för Svenska Brandkårens Riksförbund.
Redaktion: Nybrog. 50, Stockholm 5. Tel. Ö. 6303. Postg. 4370.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1931
13 årgången

Brandsyn.

Artikel 6.

Skeppsvarv. För järnfartyg se Mek. verkstad, för träfartyg se Snickeri.

Skidfabrik. Se Snickeri.

Skofabrik. Uppvärmningen av becktråd sker i själva symaskinen med öppen låga, vanligtvis gas, och bör observeras. Finnes eget gasverk, användes understundom bensin. Skocement är en lösning, i vilken ingår eldfarlig vätska av 1:sta klass. Endast dagsbehovet får finnas inom lokalen, och skall förvaras på särskilt konstruerade plåtkärl.

Skolästfabrik. Se Snickeri.

Skrufabrik. Observeras bör de roterande putstunnorna, vilka böra uppställas i byggnad utanför fabriken eller inom fabriken i brandsäkert rum, med brandtryggt skyddade öppningar. Om i sådan tunna ej användes sågspån, kutterspån eller annat brännbart ämne, är faran mindre.

Slakteri. Kokning och smältning av fett skall ske i lokal med golv, väggar och tak av obrännbart material. Angående rökugn se Rökeri.

Smedja. Eldstäderna böra givetvis observeras, men är faran i dessa objekt vanligtvis ej stor. Vid större anläggningar undvikes för mycket träinredning, såsom trägolv, läktare och trä mellanbottnar. De på landet ej ovanliga plåtskorstenarna böra på tillfredsställande sätt isoleras, där de passera trätaket, se allmänna föreskrifter.

Snickerier. Avfallet är som regel torrt och därför farligt. Särskilt flerkuttriga hyvelmaskiner lämna mycket avfall. Alla öppna eldstäder böra undvikas, och där sådana finnas skall eldstaden stå omedelbart intill murad rökgång, så att de ej ovanliga långa plåtrören undvikas. Torkrum bör vara fullt brandsäkert och värmen ej alstrad medelst direkt eldning. För ferniss-

ning, lackering, linoljning och målning, särskild lokal med golv av obrännbart material. Finnes fläkt, bör den vara försedd med kullager, och den elektriska installationen noggrant utförd. Motorer med öppna släpkontakter böra ej tillåtas, och metoden att skydda en dylik med plåt- eller trälåda är ej att rekommendera, då härigenom endast skapas en dammsamlare.

Snusfabrik. Då kvarnstenar användas tillkommer explosionsfara på grund av det fina stoftet, varför uppmärksamhet ägnas åt ventilationsfrågan och noggrann renhållning. Annan belysning än elektrisk och dylik med skyddskupor, och annan uppvärmning eller torkning, än medels ånga eller varmvatten, tillåtes ej. Observeras bör att tobak är synnerligen känslig för såväl vatten som rök.

Sockerbruk. Råsockerstillverknigen å sockersaftstationerna är relativt ofarlig, men själva raffineringen sker under relativt höga temperaturer. Då sockerdammet kan giva anledning till stoftexplosion och sockret vid förbränning utvecklar avsevärda värmekvantiteter kan brandrisken vara rätt stor. Socker lagrat i stora partier, kan genom självuppvärmning bringas till självantändning.

Spikfabrik. Se Skruvfabrik.

Spinneri. Se Textilindustrien.

Spritfabrik. Se Destillationsverk.

Stenkol. Något känt fall av självantändning i antracit finnes ej, däremot i andra kolsorter. Erfarenheten på sista tiden tyder på att Danzigerkol har större benägenhet för självantändning än andra sorter. Vid eldsvåda i kolupplag är bästa tillvägagångssättet, att lämna om kolen. Blir man tvungen att tillgripa släckning med vatten skola ej slangarna med påsatta strålrör stic-kas ned i kolkögen, då vattnet genom sitt utgångstryck endast går bestämd väg och kanske ej når eldhärden, utan toppen på kolkögen

schaktas undan så att där uppstår ett hål på två å tre meters diameter och en meters djup, vilket hål, från slang utan strålrör fylls med vatten, varefter vattnet får söka sina egna vägar ned genom kolkögen. Eventuellt får man gräva flera dylika fördjupningar och vattnet påfylls efter hand. För att kontrollera att fara för självantändning ej föreligger i ett större kollager måste detta förses med termometrar i järnrör. Dylika rör skola hava massiv tät spets och nedsättas med cirka 5 meters mellanrum ned till botten av upplaget. Termometrarna avläsas en gång i veckan och avläsningarna journalföras. Stiger temperaturen till över 40° Celsius sker avläsning en gång om dagen, och om temperaturen överskrider 60° Celcius vidtages åtgärder för lämpning.

Stärkelsefabrik. På grund av stoftmängderna, fara för explosion, särskild uppmärksamhet ägnas torkning.

Sulfat- och sulfittfabrik. Se Trämassefabrik.

Sågverk. Då virket är surt och svårt att tända äro faromomenten vid själva sågverken ej stora eller många. Lagervarmgång torde vara den vanligaste brandorsaken, då timmerklyvningsmaskinerna förbruka stora kraftbelopp och äro ganska snabbgående. Ångpannerummet har i regel en s. k. spånugn, i vilket bränslet, avfaller, införes. Då detta är skrymmande och stora kvantiteter förvaras inom ångpannehuset, är faran för antändning här stor, och kan en eld sedermera över de transportledningar, som finnas mellan ångpannehuset och sågen, lätt sprida sig till denna senare. Är kraftkällan lokomobil ökas faran på grund av gnistkastning genom skorstenen. Maskinhuset skall ligga på tillräckligt fritt avstånd från sågen, väggen mot såghuset skall vara praktiskt taget hel, och såväl ångpanne- som maskinhus sko-

la hava välvdade tak. Finnes hyvleri tillkommer ett nytt faromoment på grund av hyvelmaskinens storlek med flera hastigt roterande delar, varjämte den lämnar mycket avfall. Hyvleriet bör därför förläggas i särskild byggnad. Till sågen hörande brädgårdar skola förläggas på fullt betryggande fritt avstånd från såväl varandra som såg och hyvleri. Observera att detta avstånd verkligen hålles fritt från brännbara ämnen. Brädgården bör ej förläggas närmare barrskog än femtio meter, och skall åt landsidan vara inhägnad med stängda portar då arbete ej pågår. Allmän landsväg bör ej förekomma inom 10—15 meter från brädgården, ej heller järnväg inom 50 meter, lokomobil inom samma avstånd eller elektriska kontaktledningar inom 10 meter. Bogserbåtar skola eldas uteslutande med stenkol.

Såg- och tvålfabrik. Relativt ofarlig tillverkning, men bör uppmärksamhet ägnas, att ej eldfarlig vätska, terpentin eller sprit förekommer i för stora mängder.

Tapetfabrik. Självva fabrikationen tämligen ofarlig, men sker torkning av tapeter i särskilda höga rum, där tapeterna hänga från golv till tak och en eldsvåda i dessa stora pappersmängder kan bli mycket besvärlig. Konstruktionen av dessa rum och avgränsandet från övriga lokaler bör uppmärksammas.

Tegelbruk. Faromomentet ligger i själva bränningsproceduren. Den stora ugnen är utsatt för svåra påkänningar, med därav följande risk för sprickbildning. Då bränslet påfylls uppifrån genom luckor i valvet antändes lätt såväl här liggande bränsle som annat trävirke. På grund härav skall allt trä i närheten av eldstadsluckorna vara betryggande skyddat, och om mellanbotten finnes denna ligga mer än två meter över ugnens toplan.

Teater. Se särskild artikel.

Textilindustrier. »Bomulls-, vigog-

ne (imitat)-, ull-, lin-, hamp-, blå-, jute- och konstullspinnerier. Textilindustrien torde vara en av våra brandfarligaste verksamheter, särskilt då bearbetningen avser spånadsämnen ur växtriket såsom bomull, lin, hampa och jute. Framför allt förarbetningen d. v. s. t. o. m. spinnandet är synnerligen brandfarlig under det att t. ex. väverier, färgerier och dyl. är oskyldigare. Eldfarligheten är beroende av fibrernas struktur, dess förhållande till värme, eld, fett eller olja, även som dess förmåga att avsöndra damm. De fibersorter, vilkas fibrer äro ihålliga, d. v. s. bomull, lin m. fl. äro lättare brännbara än de vilkas fibrer äro massiva, t. ex. ull och silke. Silke motstår en temperatur av 120°, ull 110° och bomull 105° Celcius. De fibrer vilka härstamma från djurriket äro därför mindre eldfarliga än de, som hava sitt ursprung från växtriket. Under den inledande bearbetningen av råvaran i slag- och piskmaskiner samt rivmaskiner passera råämnena mycket snabbt arbetande maskindelar, där gnistbildning genom främmande föremål eller varmgång kan befaras. I kardnings- och spinnmaskinerna är varmgångsfaran mest framträdande. Självantändning i bomull kan ej anses konstaterad, de misstänkta fall, som ha förklarats uppkomma av denna anledning får nog skyllas på främmande ämnen, slarr, rökning och dyl. Fördelaktigt är att förlägga de lokaler, där den förberedande proceduren äger rum i särskilda byggnader. Fabriksbyggnaderna böra icke, om de ej äro absolut brandsäkert uppförda med fullt betryggande utrymningsmöjligheter hava fler än två våningar över bottenvåningen. Vigognespinneriet är ett slags bomullsspinneri men ingår i råvaran även ull, råbomull av mindervärdig kvalitet och avfallsprodukter. Faromentena här äro, dels att råvaran icke är ren, dels att trådarna efter

blekning och färgning underkastas en särskild skarp torkningsprocess, dels att efter torkningen sker en infettningssprocess och dels att avsevärda mängder avfall bildas på grund av olikformigheter hos materialet. Imitatgarn göres av ren indisk bomull, och är denna fabrikation på grund härav mindre eldfarlig än föregående. Vigogne- och imitatprocedurerna förenas dock ofta på grund av den gemensamma infettningen och torkningen. Ullspinneri är som ovan är sagt angående fibrerna mindre eldfarligt än föregående. Ullens brännbarhet ökas avsevärt när dess normala fuktighetshalt förminskas och dess fetthalt ökas. Rå lufttorkad fårull brinner mycket bra, varvid fettett övergår i gasform och avgiver brännbara ångor. Bliver ull en förorenad med olja, särskilt vegetabilisk dylik, har den benägenhet för självantändning, och detta i synnerhet om den är dammbemängd, ligger längre tid lagrad, eller utsättes för värme. Lin-, hamp- och jutespin-

nerierna äro särskilt eldfarliga på grund av den stora mängd avfall, som uppkommer under fabrikationen, samt självantändningsfaran. Eldsvåder vid häcklings- och kardningsavdelningarna äro tämligen vanliga och torde väl på grund av det oundvikliga dammet ej heller kunna undgås. På grund härav måste särskild uppmärksamhet ägnas åt förhindrandet av sådan brandspridning. Konstullspinneri är i fråga om eldfarlighet helt beroende av de produkter som ingå i råvaran, men då avfall från andra spinnerier samt lump så gott som alltid ingå i densamma, anses konstullefabriker och konstullspinnerier vara särskilt farliga risker.

Som gemensamt råd för hela textilindustrien kan rekommenderas sektionering och noggrannt avskiljande av olika avdelningar, varjämte få risker torde ha så stor nytta av sprinklerinstallation som de inom denna industri.

G. K.

WESSLINGS

när det gäller basarer.

I basarfrågan. Många av våra brandkärssammanslutningar hava funnit att en basar är ett särdeles bra medel, då det gäller skaffa sig kassa. Basaren ger ett utmärkt tillfälle att »med pukor och trumpeter» draga hela traktens befolkning med uti brandkårsrörelsen. Brandkårens uppvisning bildar naturligtvis ett av huvudnumren. Och själva basaren lyckas vanligen så bra att en avsevärd summa utgör nettobehållningen. Exempel finnes på ända till 5,000 kr. behållning av en basar i ett litet samhälle.

NOTISER.

Till vice brandchef i Uppsala har förordnats löjtnant F. Renström.

Svenska Brandskyddsföreningen anordnar den 21—26 september en studiekurs för brandkårspersonal, vid vilken förekommer föredrag i en del för brandmän aktuella frågor, demonstrationer, brandtekniska prov och besök vid ur brandskyddssynpunkt intressanta byggnader m. m. Senast den 10 september skola ansökningar om deltagande i kursen hava inkommit till Svenska Brandskyddsföreningen, Brunkebergstorg 15, Stockholm.

Använd aldrig lokomobil utan gnistersläckare.

RIKSFÖRBUNDET.

Riksförbundets årsmöte.

Brandkårsmötet i Västerås blev mycket lyckat, därom rådde bland de till över hundralet uppgående deltagarna full enighet. Brandmännen konstaterade allmänt att gamla Aros varit en alldeles utmärkt kongresstad. Ett gott intryck gjorde icke minst flaggningen, som var ganska allmän.

För att behandla mötet i kronologisk ordning böra vi först nämna att Riksförbundets konsulenter började ett konsulentmöte den 26 på förmiddagen och sysslade med ett flertal spörsmål rörande eldsläckning, utbildning av brandmän o. s. v. Sekreteraren i brandkärernas riksförbund, kapten E. Gillner, behandlade sålunda i ett anförande några »Konsulentspörsmål», varefter vice brandchefen Lundgren, Jönköping, talade om »Brandkarmanordningar för mindre samhällen». Brandchefen, överstelöjtnant R. Stridbeck, Borås, framlade så några »Synpunkter på inköp av sprutor samt exempel på utförande av leveransprov av sprutor», och brandchefen Clarholm talade om »Utbildningens planerande och bedrivande vid en mindre brandkår». Dagen avslöts med besök vid Aseas Mimerverkstad.

Konsulentmötet fortsatte på fredagsförmiddagen med ett föredrag av civilingenjör Arild från Stock-

holm om »De senaste rönen på brandmaterielområdet». Sista föredraget hölls av arkitekt M. Bergström från Statens provningsanstalt, vilken talade om »De kemiska eldsläckningsapparaterna».

*

Kl. 2 e. m. på fredagen tog gas- och rökskyddskursen sin början på stadshotellet, där också en utställning ordnats av olika gasskyddsapparater. Kursen var anordnad av den tyska firman Auer-Gesellschaft, och som ledare fungerade diplomingenjör Karl Wollin från Berlin. Kapten Gillner öppnade kursen med ett kort anförande, vari han bl. a. framhöll, att detta var den första svenska gasskyddskursen i större skala.

Som inledning till kursen höll hr Sten E. Queckfeldt, Stockholm, ett orienterande föredrag om olika typer av gasmasker. Föredraget, som även berörde gasskyddets utveckling genom tiderna, illustrerades med ljusbilder. Härpå följde en rad mycket intressanta kemiska experiment, varigenom gasmaskernas effektivitet belystes. Experimenten omfattade bl. a. försök med ammoniak, bentol, koloxid och svavelrök. Mest illustrativt var koloxidexperimentet på en liten råtta, som mycket snabbt reagerade för den lösläppta gasen, men nästan lika snabbt hämtade sig vid tillförsel av frisk luft. In-

genjör Wollin tolkades till svenska av hr Queckfeldt.

Sedan kursdeltagarna alltså övertygats om gasmaskernas skyddsförmåga, blev det mera personligt praktiska prov. Var och en fick en mask, och utstyrda i dessa vandrade deltagarna — allt som allt ett 50-tal — till brandstationen, där de praktiska övningarna gingo av stapeln. Det började ganska lindrigt med att »mask»-gubbarna fingo göra en del lättare gymnastiska rörelser — för en del tycktes de vara nog så påfrestande — för att vänja sig vid att andas med mask. Därefter blev det vida värre. En av redskapsbodarna fylldes med tårgas och där fingo gubbarna gå in och »lukta». Och det var minsann inte värt att försöka utan mask; en del tyckte att det sved i ögonen även med sådan. I fortsättningen följde flera övningar av liknande art. Vilket allt intresserade deltagarna i hög grad, ja, det var förresten ganska nöjsamt också.

På lördagen sutto redan kl. 9 på förmiddagen deltagarna bänkade i Odeon-biografens lokal där två gasskyddsfilmer visades. I anslutning härtill lämnade hr Sten Queckfeldt några upplysningar om gasskyddet och dess värde för brandmännen. Omedelbart efter biografbesökets samlades deltagarna på Stadshotellet, där hr Queckfeldt höll ett kort föredrag om framställningen av en gasmask. Föredraget illustrerades med ljusbilder. Rök- och gasskyddskursens praktiska avdelning, alltigenom intressant, var nästa punkt på programmet. Övningarna försiggingo på brandstationens gård.

Vid 1-tiden kom ett angenämt avbrott i arbetet. Då gav nämligen Västerås stad lunch för mötesdeltagarna på Stadshotellet. Gästerna hälsades välkomna av stadsfullmäktiges ordförande, domprosten Fähræus. På brandkårsförbundets vägnar talade landshövding Edén, som bl. a. framhöll, att Västerås utgjor-

de ett bevis för att den moderna industrien trives gott vid sidan av förnåmna lärdomstraditioner. Han uttryckte också en förhoppning, att den moderna industrien — hur funktionalistisk den än blir till det yttre — aldrig måtte förkväva den stadsbild som här omger den. Landshövding Edén frambar vidare gästernas tack för måltiden, varjämte han tackade för de arrangemang i övrigt, som Västerås stad vidtagit med anledning av brandkårsmötet. Talet utmynnade i ett kraftigt besvarat leve för Västerås stad.

*

Riksförbundets årsmöte.

Brandkårsförbundet höll på eftermiddagen sitt årsmöte i rikssalen på Västerås slott under ordförandeskap av landshövding Edén.

Till ledamöter av centralstyrelsen omvaldes de i tur avgående överstelöjtnant R. Stridbeck och agronom G. Eliasson samt nyvaldes efter landshövding N. Ringstrand, som avböjt återval, landshövding W. Murray. Revisorer och suppleanter omvaldes.

Slutligen bestämdes årsavgiften för kommande år till 5 kronor för personlig medlem och 10 kronor för brandkärer.

Mötets offentliga del — förbundsangelägenheterna avhandlades enskilt — inleddes med ett anförande av landshövding Edén, som erinrade om förbundets organisatoriska framsteg. Han hälsade också Västmanlands läns brandkårsförbund hjärtligt välkommet i kretsen av till riksförbundet anslutna länsförbund. Talaren gjorde vidare några reflexioner om de grundtankar, Svenska brandkårernas riksförbund sökte förverkliga, varefter han förklarade mötets offentliga del öppnat.

Tre föredrag följde nu. Brandkapten Mohlin, Stockholm, talade hurtigt och raskt — det var knappt om tiden — samt upplysande om brandskyddsanordningar inom våra

biografteatrar, medan brandkapten A. Grill, Stockholm, redogjorde för brandkärnarnas rökskydd. Slutligen höll riksförbundets sekreterare, kapten E. Gillner, ett intressant föredrag om »Släckningshjälp».

Efter kapten Gillners föredrag följde en stunds diskussion, varpå mötet avslutades av landshövding Edén, som tackade för att kongressen »fått sitta så fint, det har aldrig hänt förut». Deltagarna skyndade sig därefter, dels att titta på en sprutdemonstration vid Biskopsbron, dels att besöka en på stadshotellet anordnad utställning av brandmateriel. Ett särskilt intresse tilldrog sig därvid L. M. Ericssons olika brandtelegrafsystem.

*

Supén på Elba.

På kvällen var det supé på Elba, till vilken deltagarna, ett 100-tal personer, inbjudits av länets »gamla» och nya brandstodsbolag. Tre landshövdingar suto i högsätet, hrr Edén i Stockholm, Nilsson i Kristianstad och Murray i Västerås. Värdskapet utövades älskvärt av godsägare Westerdahl och direktör Molander; vilka skickligt assisterades av rådmän Ödman och bergsingenjör Lundberg.

Humöret var gott på alla kanter, inte minst hos kvällens talare, vilka sökte överbjuda varandra i konsten att säga allvarligt menade artigheter på ett skämtsamt sätt. Särskilt de tre landshövdingarna bollade med ordlekar och finurliga anspelningar, som lockade fram den ena skrattsalvan efter den andra.

Skämtsamheterna började lite smått redan i godsägare Westerdahls välkomsthälsning, vari det bl. a. hette, att värdfolket hoppades att gästerna skulle finna sig väl tillrätta vid denna eftersläckning.

Landshövding Murray, som talade för Svenska brandkärnarnas riksförbund, berättade att han blev så överraskad vid meddelandet om den

förestående rökskyddskursen, att han omedelbart slängde sin gamla Bonicotspruta, hans skydd mot cigarrrens gift.

Efter landshövding Murrays tal, som förresten blev allvarligare mot slutet, hurrade man taktfast för brandkårsförbundet. Landshövding Nilsson poängterade sedan att brandskyddet haft sitt ursprung i Skåne. Det hade också glatt honom att skåningarna fått gehör för saken ute i landet, ty stora värden, inte blott ekonomiska utan även kulturella, stode på spel. Talaren fortsatte med en komplimang åt landshövding Murray, »landets störste spannmålshandlare för närvarande» och slutade med att utbringa ett leve för landshövding Edén, vilken blev lika överraskad som landshövding Murray blev förbluffad: »jag trodde det var åt mej, jag!» sade herren till Västerås slott.

Landshövding Edén svarade med att beteckna landshövding Nilssons vändning såsom något vilket trotsade all beskrivning. »En sådan saltomortal hade jag inte tilltrött den kroppen». Han slutade sedan med att utbringa ett fyrfaldigt leve för brandstodsbolagen och länets brandkårsförbund. Gästfriheten i Västerås hade varit särdeles stor.

Ja, så gick det till en lång stund. I fortsättningen kom man emellertid här och var till allvarigare inslag. Sälunda blev överbrandmästare J. M. Wahlström, vilken i många år tjänstgjort som brandkonsulent i Östergötland, föremål för stormande hyllningar, då han för sin insats fick mottaga riksförbundets förtjänstmedalj i guld, överlämnad av landshövding Edén. Vidare blev kapten E. Gillner, riksförbundets drivande kraft livligt hyllad.

Fram emot 12-tiden återvände »brandmännen» till staden. Vimpelprydda ångaren Thor förde dem i land.

*

Besöket i Surahammar.

Söndagen var brandkårmötets sista dag. Kl. 9 samlades man för att titta på utställd brand- och rök-skyddsmateriel, varjämte man fick vara med, när brandkåren demonstrerade. En timme senare voro deltagarna på väg till Surahammar, där bl. a. eldsläckningsanordningarna demonstrerades.

På slaget 11 anlände deltagarna i bilar och bussar. För mottagandet var synnerligen väl ordnat. Så snart deltagarna lämnat sina fordon erhöilo de en tryckt beskrivning om hur brandväsendet ordnats i bruks-samhället samt en karta, där viktiga punkter för dagens besök voro inritade. Vidare utdelades deltagarna nålar, som voro försedda med rosetter i olika färger. Avsikten med dessa fingo deltagarna erfara senare. De närvarande, som uppgingo till ett antal av 80, hälsades välkomna av överingenjör Yngve Törneman. Lika glädjande som det är att hälsa deltagarna välkomna, började tal, lika enkelt känns det att för de närvarande brandmännen visa Surahammars enkla brandsläckningsanordningar. Tal. fortsatte med en beskrivning över bruks-samhället, dess invånarantal, tillverkningar m. m.

Strax härefter gick brandsignalen. Deltagarna tågade upp till Skogslunds villaområde, där en lätttransportabel motorspruta om 450 minutiliter demonstrerades. Härefter var en tävling anordnad, en tävling av det muntra slaget. Deltagarna

fingo alltefter färgerna på sina rosetter bilda pumplag, vilka tävlade om vem som kunde spruta längst med en gammalmodig brandspruta. Tävlingen väckte stort intresse och deltagarna gingo med verkligt allvar in för densamma, det märktes väl på de energiska anletsdragen. Ett deltagande damlag fick synnerligen hjärtliga applåder. De tre bästa lagen erhöilo som priser minnessaker från Surahammar och damlaget erhöil ett extra pris.

Vid 12-tiden gav Surahammars bruk lunch för deltagarna på bruks-hotellet. Därvid talade bl. a. landshövding Edén och landshövding Murray. Den förstnämnde framhöil vid prisutdelningen, att han icke tidigare varit med om att damer medverket vid bekämpande av elds-vådor. Däremot hade han vetat, att de brukade anstifta sådana, nämligen hos det motsatta könet. Även landshövding Murray, som tackade för gästfriheten i Surahammar, gjorde succés med sina skämtsamma vändningar. Vid kaffet talade landshövding Edén för västeråsvårdarna. Härefter anträdde återfärden till Västerås.

Nyanmälda kårer.

- B. Norrviken.
- C. Uppsala—Ekeby A.-B.
- F. Norra Hestra.
- L. Brantevik.
- Skillinge—Östra Hoby.
- M. Marieholm,

Tidskriften utkommer med 8 nummer årligen.

Årsprenumeration kan ske antingen genom postverket eller direkt hos Centralstyrelsens Expedition, Nybrogatan 50, Stockholm 5. Prenumerationspriset är 4: — kr. för enskilda exemplar och 2: — kr. pr ex., då minst 5 ex. samtidigt rekvideras.

Eftertryck ur tidskriften medges endast om källan anges.

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN

Skaraborgs läns brandkårsförbund.

Konsulent: v. Brandchef S. Hultman, Skövde.

Brandkårsförbund bildat i Skaraborgs län.

Den 30 sistlidne maj hade landshövding Ekman kallat representanter för städer, kommuner, brandkärer och lokala brandstods- och försäkringsbolag till ett sammanträde å länsstyrelsen i Mariestad för dryftande av frågan om bildandet av ett brandkårsförbund för Skaraborgs län med anslutning till Svenska Brandkärernas Riksförbund.

Sedan landshövding Ekman, som ledde förhandlingarna, hälsat de närvarande välkomna, inleddes mötet med ett föredrag av sekreteraren i Svenska Brandkärernas Riksförbund, kapten Erik Gillner från Stockholm, som redogjorde för riksförbundets och dess lokalavdelningars verksamhet.

Sedan landshövding Ekman framfört de närvarandes tack till kapten Gillner för hans upplysande föredrag samt redogjort för ett par personliga erfarenheter beträffande brandskyddet, vidtog diskussion i frågan om konstituerandet av ett länsförbund därstädes. Därvid yrkade borgmästare Sigurd Koch i Falköping att en dylik samman slutning skulle bildas, och brandchefen D. Bergman i Skara anslöt sig likaledes i ett yttrande till förslaget. Därpå beslöts enhälligt bilda »Skaraborgs läns brandkårsförbund» med anslutning till riksförbundet.

Därpå genomgicks och antogs stadgar för förbundet i huvudsakligen anslutning till av riksförbundet godkända normalstadgar för länsförbund.

Till styrelse för den nya samman slutningen valdes därpå: ordförande landshövding Ekman, vice ordförande kammarherre E. von Hofsten, Borrud, samt brandchefen K. J. Johansson, Skövde, godsägare Georg Ericson, Hanaskede, Axvall, disp. L. Andersson, Vigrum, brandchefen E. Gustafsson, Nossebro, och lantbr. K. E. Johansson, Faleberg, Larv.

Till revisorer valdes kapten W. Kuylenstierna, Mariestad, och löjtnant Lidberg, Flakeberg, med brandchefen D. Bergman, Skara, och brandförman Malmsten, Mariestad, som suppleanter.

Beslut fattades att någon medlemsavgift till länsförbundet icke skall utgå.

Slutligen framförde direktör Carlsson i Värning ett tack till landshövding Ekman och kapten Gillner för initiativet till förbundets bildande och uttalade en förhoppning om att det skulle bliva omfattat med intresse och komma att fylla sitt syfte. Därpå förklarade landshövding Ekman sammanträdet avslutat.

Omedelbart därefter sammanträdde styrelsen, varvid till verkställande utskott valdes kammarherre von Hofsten, Borrud, brandchefen Johansson, Skövde, och godsägare Georg Ericson, Hanaskede. Till sekreterare och brandkonsulent utsågs vice brandchefen i Skövde löjtnant Stig Hultman. Ombud vid riksförbundets årsmöte blevo landshövding Ekman och kammarherre von Hofsten med hrr Ericson i Hanaskede och Johansson i Skövde som suppleanter.

Skånska brandkårsförbundet.

Brandkonsulent: f. d. v. Brandchefen *N. Ohlsson*. Expedition Kungsgatan 26, Malmö.
Tel. 1665.

Bjärnums Frivilliga Brandkår firar 30-års-jubileum.

Den 29 mars 1931 firade Bjärnums Friv. Brandkår 30 års jubileum med en animerad fest, därvid alla chefer och vice brandchefer som ännu äro i livet, och som tjänstgjort i kåren voro inbjudna, ävenså brandstyrelsens medlemmar. Många tal höllas och en relation över kårens utveckling från första början lämnades. Starten skedde efter en större eldsvåda, då tillfället var lämpligt och viljan god. En spruta tillhörande kyrkan, och ett par mindre som tillhörde privatpersoner var den utrustning som fanns att tillgå. Under olika personers ledning förkovrade sig kåren så småningom och några år senare byggdes ett spruthus av trä och en i närheten stående björk tjänstgjorde

som slangtorn. Den 10 juni 1919 valdes till brandchef Smedm. C. N. Tornberg och till vice brandchef Elektriker Malte Olandersson, vilka ännu kvarstå. Under deras ledning har kåren gjort ett storartat uppsving, tack vare lyckade basartställningar och erhållna bidrag från samhället och elektricitetsverket, samt icke minst från Västra Göinge Hära's brandstodsbolag, som även lämnat ett räntefritt lån till uppförande av en tidsenlig brandstation. Kåren förfogar nu över 2 st. 1000 minutlitrer Renault motorsprutor samt en ny brandbil byggd av Firman Görran Jönsson i Klippan. Kåren består av 15 man utom cheferna, och är deras utrustning förstklassig. I förhållande till samhällets storlek

anses kären vara den bäst utrustade i häradet, vilket även behövs på grund av den stora träindustri, 20 st. snickerifabriker, som flnnas i Bjärnum. Vid jubileumsfesten avsändes ett hälsningstelegram till Brandkonsulent N. Olsson, Malmö, som omedelbart besvarades.

Brandkären, Bjärnum.

Färs och Frosta häraders nya brandförsäkringsförening.

Under ordförandeskap av brandstodsnämndens vice ordförande, fabrikören Joh. L. Persson, Sjöbo, har Färs och Frosta häraders nya brandförsäkringsförening hållit sitt årssammanträde å Järnvägshotellet i Sjöbo. Ordinarie ordföranden, kamrer Zander Olsson, Hjularp, Höör, var på grund av sjukdom hindrad att närvara.

Efter ombudsupprop och röstlängdsjustering, återvaldes till revisorer av nästa års räkenskaper handlanden Ch. F. Nilsen, Löberöd, nämndemannen Nils Andersson, Långaröd, och landstingsman Jöns Nilsson, Sjöbo, med nämndemannen Otto Andersson, Orås, och handl. Nils Andersson, Bessinge, som suppleanter, båda ävenledes omvalda.

Styrelsens berättelse avseende verksamhetsåret 1 juni 1930—31 maj 1931, det 71:sta i ordningen, jämte revisorernas utlåtande beträffande den verkställda granskningen föredrogs och blevo, efter det revisorn Nilsen, Löberöd, haft ordet för lämnandet av vissa upplysningar rörande berättelsens uppställning, godkända, varpå tillstyrkt ansvarsfrihet beviljades.

Föreningens inkomster och utgifter balanserade å kr. 301,543:17 och tillgångar och skulder å kr. 138,498:53. Sammanlagt ha i ersättningar utbetalats kr. 195,408:65 medan i ersättningsreserv till oreglerade ska-

deersättningar hade bokats ett belopp av 58,000 kronor. På verksamheten hade på grund av den stora påfrestning, som föreningen varit utsatt för, uppstått ett underskott av kronor 78,248:53, vilket belopp är avsett att täckas genom uttaxering till belopp, varom brandstodsnämnden har att fatta beslut. Revisorerna hade tillstyrkt denna åtgärd.

Under året har försäkringssumman ökat med
1,597,900 kronor

eller till 101,541,400 kronor, fördelat på 6,432 delägare inom Färs härad med 55,030,400 kr., samt inom Frosta härad på 4,965 delägare med tillhopa 46,511,000 kronor.

Till föreningens sekreterare under fyra återvaldes med acklamation förre riksdagsmannen Nils Olsson i Säljaröd. Denne tackade för det förnyade förtroendet men uttalade farhågan att icke kunna sköta uppdraget hela perioden ut.

Skånska brandkårsförbundet hade anhållit om anslag för att i samma mån som hittills kunna fortsätta sin verksamhet med organiserande av frivilliga brandkärer. Framställningen avsågs men Färs och Frosta häraders brandkärskrets erhöll ett belopp om 200 kr. för sin inspektionsverksamhet av brandkärerna.

Hörby socknes frivilliga brandkår som är nybildad, hade anhållit om dels ett organisationsanslag och dels fr. o. m. år 1932 enahanda anslag som övriga brandkärer erhålla. Beträffande organisationsanslaget så avsågs detta men tillerkändes kären ett anslag av 200 kronor under förutsättning att motorspruta inköpes innan den 1 september i år.

Tolånga brandkår, även denna frivillig, hade nu utrustats med modern motorspruta, vadan ett anslag om 2,000 kr. äskats här till samt i övrigt anslag av enahanda storlek som övriga brandkärer med dylik materialuppsättning. Det blev av-

slag beträffande 2,000, men blev anslaget 200 kronor.

Brandkonsulent Nils Olssons rapport

rörande under året företagen inspektion av brandkärorna föredrogs och framgick härav att brandmaterialelet hos så gott som samtliga kårer varit av förträfflig beskaffenhet. Konsulenten nödgades dock meddela att kåren i Köinge förde en tynande tillvaro, vilket i sin mån sånär hade åstadkommit anslagets indragande för denna brandkår. Man uttalade emellertid förhoppningen om bättring, och så fick denna liksom övriga brandkårer sitt anslag. Dessa anslag voro på 200 kr. till förutom ovannämnda kårer i Hörby och Tolånga, Munkarp, Gudmundtorp, Hurva, Askeröd, Bjärsjölagård, Vollsjö, Lövestad, Åsperöd, Önnköping och Sjöbo. Brandkärorna i Östraby och Harlösa fingo vardera 100 kr., medan följande kårer tillerkändes anslag om 50 kronor: Ö. Strö, Oderup, Bjälkhult, Kölleröd, Pärup, Ormatorp, Tormastorp, Besinge, Nyåkra, Åspinge, S. Rörm, N. Rörm, Kungshult, Köinge, Ramsåsa och Lyby.

Åt brandstodsnämnden uppdrogs att även utbetala anslag till övriga brandkårer, som före den 1 dec. i år utrusta sig med motorspruta av sådan beskaffenhet, att den kan anses fylla kravet för anslags utbetalande. Nämnden skulle således i varje särskilt fall gå in för granskning av den nyförvärvade sprutan innan anslag utbetalas.

Belöningar:

Lövestads frivilliga brandkår, 50 kr., Kungshults och Hurva brandkårer vardera 25 kr., samt Gudmundtorps brandkår 100 kr., Malte Persson, Löberöd, 50 kr., Henry Cederholm, Löberöd, 10 kr., Oskar Jönsson, Vestraby, 25 kr., samt Sigfrid Persson, Åspinge, 25 kr. Vidare tilldelades brandkärorna i Kärrstorp, Bjärsjölagård och Lyby vardera 100 kr. för anordnande av vattenbrunnar.

Färs och Frosta häraders brandkärskrets.

Från årsmötet i Vollsjö.

Hr A. Rosberg, Hurva, kretsens hedersordförande.

Färs och Frosta häraders brandkärskrets avhöll sitt ordinarie årsmöte å Hotell Svea i Vollsjö söndagen den 7 juni 1931.

Sedan nedannämnda brandkårer med sina sprutor och utryckningsbilar anlänt och parkerats på torget vidtog sammanträdet å hotellets stora sal i närvaro av ett hundratal brandmän.

Mötet öppnades av kretsordför. stins C. J. Brandberg, Lövestad, som i sitt hälsningstal särskilt vände sig till den vid förra årsmötet avgående ordf. hr A. Rosberg, Hurva, som hedrat mötet med sin närvaro, och till Andrarums brandkår, som visserligen ej tillhör kretsen, men dock visat sitt intresse för saken genom att infinna sig.

Till att leda dagens förhandlingar utsågs hr C. J. Brandberg med hr H. S. Norén, Vollsjö vid protokollet.

Av styrelseberättelsen framgick att de till kretsen hörande kårerna under året uträttat räddningsarbeten vid ett större antal eldsvåder samt att resp. brandkårer genom övningsutryckningar vunnit vidgad erfarenhet och skicklighet inom brandsläckningsområdet. Ansvarsfrihet beviljades.

I kretsstyrelsen återvaldes samtliga förutvarande, nämligen C. J. Brandberg, Lövestad, Elof Hammarlund, Hurva, Nils H. Nilsson, Ö. Ströö, H. S. Norén, Vollsjö samt Johan Stenberg, Bjärsjölagård. Suppleanter blevo Gösta Liljedahl, Hurva, B. Nilsson, Bjärsjölagård och Anton Nilsson, Vollsjö.

Till revisorer omvaldes A. Johansson, Rolsberga och Johan Åkesson, Snogeröd, med handl. Nils Olsson, Hurva, som ersättare.

Efter mötesförhandlingarna star-

tade först Vollsjöskåren med sina båda stora motorsprutor och utryckningsvagnar samt därefter Lövestads, Andrarums, Sjöbo, Bjärsjölagård och Önneköpskåren med sin attiralj och begävo sig till Nyvångstivoli, där Vollsjö bjödo samtliga på kaffe m. m.

Vid tillfället korades hr A. Rosberg, Hurva, till kretsens hedersledamot och hr Brandberg utbringade ett kraftigt besvarat leve för den samme.

Till Vollsjöskåren framförde hr Brandberg ett tack för det väl ordnade mötet och den stora frikostigheten.

Efter kaffet sattes samtliga vid den där framflytande än placerade sprutorna i gång och väldigaaskader vatten kastades i höjden. Vollsjöskårens Rosenbauerspruta arbetade med 6 kraftiga strålar samt den Henrikssonska med 2 d:o. Alla sprutor fungerade utmärkt och demonstrierades av resp. brandchefer.

Styrelsens ordf. avtackade samtliga kårer för visat intresse samt utbringade leve för den frivilliga brandkårsrörelsen.

Efter uppvisningen samlades en del av deltagarna jämte styrelsen å hotell Svea, där supé intogs. Vissa aktuella frågor blevo diskuterade vid tillfället. En fråga, som såväl under mötet som vid samkvämet diskuterades livligt, var kårernas ersättningar vid biträdandet av eldsvådor. Man var allmänt av den meningen att söka komma ifrån det hittills tillämpade systemet att försäkringsbolaget betalar den ena hälften och försäkringstagaren den andra av det fordrade beloppet och att i stället resp. bolag åtager sig utbetala hela beloppet samt innehåller det på försäkringstagaren åliggande.

För att förekomma att flera brandkårer än nödigt vore skulle komma

till brandplats enades man om att den brandkår, som finns på platsen eller bolagets platsombud bör kalla den hjälp, som anses nödig.

Nästa årsmöte hålles på plats som av styrelsen bestämmes.

Med Brandförsäkringsföreningen för Oxie, Skytts och Vemmenhögskårer

har hållits ordinarie föreningsstämma i Trälleborg. Stämman öppnades av nämndens ordförande, Landstingsman Olof Bengtsson, Stamhem, som jämväl utsågs att leda dagens förhandlingar. I tur avgående ledamöter och suppleanter i brandstodsnämnden återvaldes. Sälunda för Oxie härad Sigurd Jönsson, Färbäck, med Anders Jönsson, Arrie, som suppleant. Från Skytts härad Frans Pehrsson, V. Värlinge, med Anders Herlöfsson, Maglarp, som suppleant, och för Vemmenhögskår L. M. Brown, Södra Åby, med Theodor Trulsson, Hemmesdyng, som ersättare. Till revisorer utsågos hrr Algot Brodde, Broddahill, Ture Larsson, Skegrie, och Lars Trulsson, Lasseboda, med hrr Einar Jönsson, Svedala, Per Hansson, Gislöv, och Ernst Andersson, Vallby, som suppleanter. Till siffergranskare omvaldes landstingsmannen Hans Larsson, Petersborg.

Kommunalnämnden i Skivarp hade ansökt om ett anslag på 3,000 kr. för brandväsendets ordnande inom socknen samt dessutom ett årligt anslag å 500 kr. till underhåll av eldsläckningsmateriel. Brandstodsnämnden, som haft ärendet under behandling, hade ej ansett sig kunna gå med på att tillstyrka dessa anslag. Representanterna för Skivarp kommun talade varmt för förslaget, men stämman beslöt avslå den gjorda framställningen.

Till Skånska Brandkårsförbundet beviljades ett anslag för innevarande år av 800 kronor.

Älvsborgs läns brandkårsförbund.

Brandkonsulenter: v. Brandchef C. Bergström. Expedition: Brandstationen, Borås.

Brandchef C. Hallin. Expedition: Brandstationen, Trollhättan.

REDOGÖRELSE för

Älvsborgs läns brandkårsförbunds verksamhet under år 1930.

1. Verksamheten i allmänhet.

Brandkårsförbundets verksamhet har under 1930 icke kunnat bedrivas i den utsträckning och med det resultat, som varit möjligt, om tillräckliga medel stått till förbundets förfogande. Den inkomst, på vilken förbundet måste bygga sitt arbete, utgöres av anslag från lokala brandförsäkringsbolag, som utöva sin rörelse i länet i dess helhet. Men då i vårt län finnes endast ett dyliks bolag, Elfsborgs läns Brandstodsbolag, bliver förbundets verksamhet helt beroende av det anslag, som detta bolag beviljar brandkårsförbundet. Under år 1929 ställde brandstodsbolaget 2,000: — kronor till förbundets förfogande. Under 1930 däremot utgick anslaget av obekant anledning med blott 1,500: — kronor. Denna minskning med 500: — kronor har givetvis måst reducera förbundets arbetsmöjligheter.

Den ekonomiska vinst brandstodsbolagen måste få av brandkårsförbundets verksamhet genom reducerade brandskador har vunnit allmänt beaktande, varför man inom brandbolagens sammanslutningar kommit till den åsikten, att bolagen böra understödja brandkårsförbundets verksamhet med anslag, som generellt böra beräknas efter 50: — kronor för varje till brandkårsförbund ansluten brandkår. Med de 41 brandkärer, som den 1/1 1930 voro anslutna till Älvsborgs läns Brandkårsförbund, synes alltså anslaget för dess verksamhet i enlighet härmed hava bort uppgå till 2,050: — kronor i stället för 1,500: — kronor under 1930. Tillfogas bör här, att förbundet efter nämnda grunder

för 1931 bör få beräkna ett anslag å 2,750 kronor med den anslutning av 55 brandkärer, som förefanns den 31/12 1930. Tydligt är, att Elfsborgs läns Brandstodsbolag måste beräkna en avsevärd nytta av alla dessa brandkärer, då de nedbringa brandskadorna såväl inom resp. samhällen som inom omkringliggande orter. Genom att förbundet år efter år bringar till stånd allt flera nya brandkärer med verkningsfull släckningsredskap och genom att förbundet sedan på ett fackkunnigt och givande sätt genom sina brandkonsulenter och instruktionskurser giver alla brandkärerna i hela länet (utom de största kårerna) undervisning, övningar och kunskaper till en allt större släckningsförmåga, så torde vara uppenbart, att brandkårsförbundets oegennyttiga verksamhet är förtjänt av ett fullt uppskattande av länet, dess innebyggare och särskilt länets brandstodsbolag. De mindre lokala brandstodsbolagen, härads- och sockenbolagen, hava alltmer kommit till insikt härom och i rätt stor utsträckning redan visat detta genom att inom sina resp. försäkringsområden bevilja rätt avsevärda belopp till därvarande brandkärers utrustning med motorsprutor m. m. Så kan framhållas följande: Bollebygds härads brandstodsbolag har 1930 ställt kronor 6,000: — till förfogande för inköp av motorsprutor och slangar till brandkärer, som av brandkårsförbundet nybildats i Bollebygd och Hultafors, samt dessutom utlovat ett lika stort belopp för brandkårs utrustning i Rävlanda. Västra Redvägs brandstodsbolag skänkte motorspruta och 600 m. slang m. m.

till den år 1930 av förbundet nybildade brandkåren i Timmele. Sättila pastorats brandstodsbolag har inköpt och överlämnat 1 motorspruta och 300 m. slang m. m. till den i Hyssna nybildade kåren.

Genom att härads- och sockenbolagen sålunda ägna sina anslag åt brandkåren till sprutor och materiel, så torde framstå icke blott det rätta i att länsbolaget giver sitt stöd åt brandkårsförbundet, utan även den nytta länets brandstodsbolag utvinna genom en dylik fördelning av bolagens ekonomiska stöd till en verksamhet, vars frukter giva samtliga brandstodsbolagen i länet betydande direkta fördelar.

En nödvändighet för brandkårsförbundet är att få till förfogande en betryggande ekonomisk grund att bygga sin verksamhet på. Förbundet kan icke arbeta endast för ett år i sänder. Dess arbete måste i de flesta fall läggas på längre sikt framåt för att efter upprepade och energiska bearbetningar kunna nå fram till att brandkår kommer till stånd. För att stärka brandkårsförbundets ekonomi ansåg förbundsstyrelsen 1930 nödvändigt att pålägga brandkåren själva en årsavgift å 10: — kronor pr år som bidrag till förbundets hjälp med övningar och råd åt kåren. Det belopp, som därigenom erhålles, blir ej stort, men är väl behöfligt som tillskott till ett anslag, som lämnats av Älvsborgs läns Brandstodsbolag, även sedan detta givits fullt enligt förut omnämnda generella beräkningsgrunder. Den oupphörliga inskränkningen och det hittills ofta nödvändiga nekandet av brandkonsulenternas besök ute i orterna för bistånd till propaganda eller till kårernas övande, måste bringas ur världen. Därför framstår den förhoppningen, att brandkårsförbundets för alla så betydelsefulla verksamhet må vinna full förståelse och erhålla tillräckliga anslag, så att de svårigheter, som nu förefinnas, kunna upphöra och förbundet må beredas tillfälle att bringa i dagen resultat, som påvisa full

och verklig utveckling av brandväsendet i vårt län.

2. Organisation och förarbeten.

Under 1930 har brandkårsförbundet ökat med 14 nya brandkårer, nämligen brandkåren i: Ed, Sjö-Gunnarsbo, Sulfatfabriken i Stallbacka, Elektrokemiska A.-B. i Bohus, Hyssna, Timmele, Spetsfabriken i Fristad, Fengersfors Bruk, Färgelanda, Nääs fabrik, Ulricehamns Vintersanatorium, Bollebygd, Hedared och Hultafors samhälle. Sammanlagda antalet till Älvsborgs läns Brandkårsförbund anslutna brandkårer utgjorde 31/12 1930 55 st. mot 41 st. samma tid 1929. Ett samtidigt studium av medlemsförteckningen och länets karta påvisar ofrånkomligt, huru hela vårt långa länsområde allt mer börjar utfyllas med brandkårer, vilka medelst motorsprutor och övade brandkårer kunna bringa hjälp och minska brandskadeförlusterna för länets innevånare och brandstodsbolag. Givna brandkårsförbundet fullt stöd, skall förbundet säkerligen även kunna utnyttja de för brandväsendet ännu tomma fläckarna å kartan och den tid randas, då verksam hjälp finnes att tillgå för alla orter från nära håll, varigenom man ej längre skall behöva att alltid räkna med stora förluster eller totalförluster, som nu är fallet på många orter, där man står utan något värn mot elden.

3. Brandkårsförbundets räkenskaper

under år 1930 utvisa enligt revisionsberättelsen följande:

Inkomster:

Behållning från 1929	941: 91
Anslag från Älvsborgs läns Brandstodsbolag 1930...	1,500: —
Försäld litteratur	12: 05
Bankränta 1930	36: 08
Summa kr.	2,490: 04

Utgifter:

Expeditionskostnader och litteratur	109: 65
---	---------

Konsulentkostnader, norra länssdelen	790: 50
Konsulentkostnader, södra länssdelen	885: 10
Instruktionskursen i Borås.	198: 20
Sekreterarearvode 1/8 1929 — 1/8 1930	50: —
Summa kr.	2,033: 45
Behållning till 1931, inne- stående i bank	456: 59
Kronor	2,490: 04

4. Förbundsmöte

jämte styrelsesammanträden hölles den 9 augusti i Borås under ordföranden, landshövding Axel von Sneiderns ledning.

Representerade voro 22 kårer med 31 representanter.

Av besluten må anföras följande:

Valda t. o. m. årsmötet 1933 blevo: till vice ordförande: Överstelöjtnant R. Stridbeck; till övriga styrelseledamöter: Ingenjör C. Hallin, Trollhättan, och Godsägare S. Dicander, Upplö; till styrelsesuppleanter: Kapten R. Kindgren, Viskafors och Brandchefen H. Peterson, Brålanda; till revisorer: Ingenjör S. Svensson, Kinna, och Kontorchefen E. Levinsson, Dalsjöfors; till revisorssuppleanter: Disponent J. Blomqvist, Svenljunga, och Ingenjör Rolf Eriksson, Rydboholm.

Förut valda, kvarstående äro: Styrelsemedlemmar: t. o. m. årsmötet 1931: Ingenjör M. Wenander, Dalsjöfors, Brandchefen S. Mångberg, Vänersborg, och Godsägaren J. Johansson, Karlshed, samt t. o. m. årsmötet 1932: Landshövding Axel von Sneidern, Direktör C. Brusewitz, Limmared, Brandchefen H. Nelson, Kinna; styrelsesuppleanter t. o. m. årsmötet 1931: Brandchefen H. Jansson, Åmål, och f. d. Riksdagsman C. Lorentzon, Ledet, samt t. o. m. årsmötet 1932: Brandchefen W. Olsson, Ulricehamn, och Brandchefen K. Stenberg, Lerum.

Medlemsavgifter. En årsavgift å 10: — kronor för brandkår och 10: — kronor för enskild medlem i brandkårsförbundet blev beslutad av för-

bundsmötet såsom nödvändig för stämmandet av brandkårsförbundets ekonomi. Avgiften skall utgå fr. o. m. 1931.

Vid styrelsens sammanträde utsågos till kassaförvaltare: Överstelöjtnant R. Stridbeck, till sekreterare: Löjtnant C. Bergström och till ombud vid Riksförbundets årsmöte 1931: Herrar ordföranden och vice ordföranden med Herrar Hallin och Nelson som suppleanter.

5. Efter samling till förbundsmötets offentliga del i brandkårens gymnasiksal hälsades deltagarna välkomna till staden och Borås brandkår av stadsfullmäktiges och brandstyrelsens i Borås ordförande, Disponent S. Sandwall.

Ordföranden, Landshövding Axel von Sneidern, höll därefter ett betydande anförande om brandkårsförbundets stora betydelse för länet och dess innebyggare och uppmanade till allas anslutning och stöd för dess arbete, varefter ordföranden förklarade mötet öppnat.

Bland de närvarande märktes inbjudna representanter från Borås stads styrelser och inrättningar.

Härefter påbörjades instruktionskursen enligt följande.

6. Instruktionskursen 1930.

Denna, som var den *sjunde* av brandkårsförbundet anordnade instruktionskursen, pågick under den 10 och 11 augusti och leddes av Överstelöjtnant R. Stridbeck med biträde av Brandkonsulenten C. Bergström och personalen vid Borås brandkår.

I kursen deltog 90 representanter från 24 av förbundets brandkårer samt dessutom Riksförbundets sekreterare, Kapten E. Gillner, Ingenjör U. Arild och Brandchefen i Falköping J. A. Ahlberg.

Ur programmet för kursen må anföras följande:

Föredrag: »Det nya utbildningsreglementet för brandkårer av Överstelöjtnant Stridbeck, »Vattentillgångens ordnande för eldsläckning» av Brand-

konsulent Bergström samt »Å motorsprutor vanligast uppkommande fel och deras avhjälpande» av Ingenjör U. Arild.

Praktiska detaljövningar och undervisning enligt nya utbildningsreglementet: skarvstegar, utskjutsstegar, skarvstegar och saxapparat för livräddning, utskjutsstegar och blockapparat för livräddning samt sprängsegels användande. Därjämte undervisades i slanglangning enligt Brissmanska metoden.

Uppvisning av utställd brandmateriel såsom redskapskåror av flera olika modeller, korta slangbroar, sugsilskydd, strålrör med avstängningsmunstycke, slanghållare, slangbindlar, tappkransslang och olika brandkårsstegar. Dessutom utställdes och demonstrerades: av Ingenjör Arild brandredskap av den nya lättmetallen från A.-B. Henrikssons Brandredskap, Stockholm, och förevisades Degearökmasker och brandalarmapparaten Florian.

Demonstration och prov av bärbara motorsprutor *Api-80* från A.-B. Pumpindustri, Göteborg, företogs enligt ett genomgående och krävande program för att utröna och för kursdeltagarna visa denna sprutas kapacitet och användbarhet. Proven ådagalade sprutans synnerligen goda egenskaper och lämplighet, varöver särskilt protokoll uppgjorts.

Samkörning med 2 motorsprutor efter varandra, den ena sprutans tryckslang kopplad direkt till den andra sprutans sugintag, visades under delgivande av lämpligaste förfärings-sätten och anordningarna härvid.

Tillämpningsövning mot fingerad eldsvåda under vissa förutsättningar jämte livräddning utföres efter uttryckning av Borås brandkår, varvid förklarande undervisning lämnades.

Studiefärd. Under den 11 augusti företogs en bilfärd för studier av brandkärorna i Rydboholm, Rydal, Kungsfors, Kinna och Fritsla. Färden blev både lärorik och intressant och under densamma gavs ett flertal ex-

empel på olika efter orterna anpassade olika organisations- och utrustningsförhållanden med förvisso många goda erfarenheter för deltagarna att taga med hem.

7. Brandkårsförbundets övriga verksamhet.

Verkställande utskottet, som består av Herrar Stridbeck, Wenander och Nelson, har inom sig utsett till ordförande Överstelöjtnant Stridbeck och till vice ordförande Ingenjör Wenander.

Brandkonsulenter äro: för norra länsdelen Brandchefen i Trollhättan Ingenfö C. Hallin och för södra länsdelen vice Brandchefen i Borås Löjtnant C. Bergström.

Förslag om reseanslags beviljande till instruktionskurserna.

Då det för brandkårerna är av stor betydelse, att dess chefer, befäl och personal få tillgodogöra sig den utbildning, som lämnas vid brandkårsförbundets instruktionskurser, har verkställande utskottet velat uppmåna brandkärorna att hos sina anslagsbeviljande myndigheter utverka reseanslag för beivrande av dessa kurser.

Brandkonsulentverksamheten 1930.

Norra länsdelen.

Under året ha tillkommit 5 nya brandkärer. Sammanlagda antalet avslutna brandkärer i norra länsdelen uppgår nu till 23 st. Av dessa hava 18 kärer erhållit övning under brandkonsulentens medverkan och övriga 5 kärer besökts, varunder råd och upplysningar lämnats.

Besök och förarbeten på resp. orter för nybildande av brandkärer hava av brandkonsulente gjorts i: Frändefors, Fröskeg, Bäcke-fors, Högsäter, Alvängen, Nol-Tingstad, Kilanda, Östad, Lödöse, Tösse, Mustad-fors, Upphärad, St. Mellby och Stigens bruk. I planen för konsulentverksamheten under följande år ingår bl. a. fortsatta arbeten på samtliga dessa orter, för brandkärers förverkligande.

Södra länsdelen.

De under året nyttillkomna brandkårens antal uppgår till 9 st. Sammanlagda antalet anslutna brandkårer i södra länsdelen är nu 32 st. Av dessa hava 26 kårer erhållit övning under brandkonsulentens medverkan och övriga 6 besökts, varunder råd och upplysningar lämnats.

Besök och förarbeten för nybildande av brandkårer hava av brandkon-

sulenten gjorts i: Fristads samhälle, Rävlanda, Sättila, Tranemo, Horred, Norsesund, Sandared, Hindås och Ljung. I planen för brandkonsulentverksamheten under följande år ingår bl. a. fortsatta arbeten på samtliga dessa orter för brandkårens förverkligande.

Vänersborg den 20 januari 1931.

Axel von Sneidern.

Curt Bergström.

Jönköpings läns brandkårsförbund.

Brandkonsulent: v. Brandchef *P. Lundgren*. Expedition: Brandstationen Jönköping.

Jönköpings Läns brandkårsförbunds styrelses berättelse för år 1930.

Medlemsantal. Till förbundet voro vid årsskiftet 1929—1930 anslutna 40 kårer. Under året tillkom en kår, vadan antalet anslutna kårer vid årsskiftet 1930—1931 utgjorde 41.

Styrelse. Styrelsen har under året utgjorts av: Landshövding Carl Malmroth, ordförande, civilingeniör Wilhelm Graneli, vice ordförande, båda valda för 1930, vice brandchef *P. Lundgren*, sekreterare och kassaförvaltare, brandcheferna *Hj. Holmquist* i Norrahammar, *G. Engdahl* i Sävsjö, *C. Wetterholm* i Värnamo och *A. Andersson* i Bodafors, valda för åren 1929—1930, brandcheferna *M. Sandberg* i Eksjö, *N. Kjellbo* i Huskvarna, *C. O. Kindblom* i Smålandsstenar, *C. Lindberg* i Vetlanda och *O. Ljungberg* i Skillingaryd, valda för åren 1930—1931.

Styrelsesuppleanter har under året utgjorts av: ingenjör *O. Lundquist* i Jönköping, brandchef *T. Vigfors* i Mariannelund, fabriksör *Haglund* i Gislaved, metallarbetaren *Pettersson* i Anderstorp, valda för åren 1930—1931.

Revisorer har under året varit brandchefen *O. Hellman* i Gnosjö och stadskamrerare *E. Norén* i Vetlanda med herrar *Anström* i Gislaved och *Sjöstrand* i Broaryd som suppleanter.

Inom styrelsen har som verkställande utskott fungerat herrar *Lundgren*, *Kjellbo* och *Sandberg* med den förstnämnde som sammankallande.

Styrelsen har sammanträtt en gång och arbetsutskottet en.

Årsmöte. Förbundets årsmöte avhölls i Jönköping den 31. maj och 1:ste juni i samband med en instruktionskurs. I årsmötets förhandlingar och i instruktionskursen deltog 60 ombud från 25 kårer. Svenska Brandkårens Riksförbund var vid årsmötet representerat genom sin sekreterare, kapten *E. Gillner*.

Instruktionskursen. Denna leddes av vice brandchef *Per Lundgren* och ur programmet för kursen må nämnas:

Föredrag: »De risker brandmannen utsättes för under släckningsarbetet samt skyddsmedel mot dessa risker» av brandmästare *H. Rosencrantz*, »Filmföreläsning å landsbygden» av vice brandchef *P. Lundgren*, »Lösandet av vattenfrågor för eldsläckningsbehov å landsbygden» av civilingeniör *W. Graneli*.

Praktiska övningar med olika slag av stegar, livräddningsredskap,

rökskyddsmateriel, motorsprutor m. m.

Demonstration av ett modernt centralgarage varvid även automatisk brandalarm demonstrerades.

Uppvisning av utställd brandmateriel såsom motorsprutor, kemiska eldsläckningsapparater, rökskyddsmateriel m. m.

Konsulentverksamheten. På grund av förbundets begränsade tillgångar har konsulenten endast kunnat besöka de brandkärer, som varit i störst behov av besök. För uppgörande av förslag till inköp av brandmateriel, organisation, hjälp med övningar och hållande av föredrag har konsulenten besökt 11 kärer. Per korrespondens har dessutom ett stort antal utredningar av olika frågor utförts.

Förbundets räkenskaper.

Inkomster.

Behållning från 1929	3: 25
Anslag från Jönköpings läns Brandförsäkringsbolag ...	400: —
Summa kr.	403: 25

Utgifter.

Konsulentens resekostn. ...	212: 85
Instruktionskursen i Jönköping	88: 25
Trycksaker	22: 25
Expeditionskostnader	75: —
Konsulentens arvode	400: —
Summa kr.	798: 35
Utgifter utöver inkomsterna	395: 10
Summa kr.	403: 25

På grund av förbundets begränsade tillgångar har det arvode, som konsulenten enl. konsulentbestämmelserna äger uppbära, och som för det gångna året utgör kronor 400: —, ej kunnat utbetalas, utan häftar förbundet för denna summa i skuld till konsulenten.

Slutord. De medel, som stått till förbundets förfogande, ha ej medgivit verksamhetens bedrivande i den utsträckning, som varit önskvärd. Styrelsen vågar dock hoppas, att förbundet i framtiden skall erhålla större anslag, som gör det möjligt att förverkliga förbundets mål, ett inomhela länet välordnat brandskydd.

Jönköping i juni 1931.

Wilhelm Graneli.

Per Lundgren.

Sprängämnesinspektionens cirkulär

angående tankautomobiler för transport av eldfarlig olja av första klass.

Med anledning av den tankbilsolycka, som inträffade vid Fittja den 4 december 1930, får sprängämnesinspektionen erinra om nödvändigheten av, att föreskrifterna i 49 § i Kungl. förordningen angående eldfarliga oljor den 7 oktober 1921 nogt iakttagas, enligt vilken paragraf dylik cisternvagn skall vara av betryggande konstruktion samt försedd med erforderliga skyddsanordningar till förekommande av eldfara och med hänsyn till den allmänna trafiken.

Vid byggnad och skötsel av tankautomobiler skola ur säkerhetssynpunkt nedanstående försiktighetsåtgärder iakttagas:

1) beträffande tankens konstruktion:

att tankens rymd för tvåaxlig vagn icke överstiger 4,500 liter samt att tank så indelas medelst vätsketäta mellanväggar, att intet rum överstiger 2,000 liter,

att tanken antingen gives elliptisk genomskärning eller utföres koffertformad,

att gavlarna å tank göres något utåtbuktade samt alla vinklar å koffertformade tank göras avrundade,

att materialet i tanken utgöres antingen av prima Siemens martin med minst 36 kilograms hallfasthet vid 20 % förlängning av normalmåtmängden eller av aluminium,

att tankens plåtjocklek väl beräknas efter tankens form och rymd, dock att plåtjockleken icke utan inspektionens höra må understiga för staltankar 3 mm. och för aluminiumtankar 5 mm.

att sidor, gavlar och samtliga skott å koffertformade tankar på lämpligt sätt stagas,

att odelad tank, rymmande mer än 1,500 liter, förses med skvalpskott,

att varje tankrum förses med dom, rymmande minst 1 % av rummets volym,

att domlocket fästes vid domen på betryggande sätt medelst bultar, skruvgängor eller exenterstängning,

att domlocket förses med 2 smältprop-par om vardera 5 kvcm. area och med smältpunkt om ca 65° C.,

att påfyllningslocket, som lämpligast placeras i domlockets mitt, göres skruvbart med minst 6 gånger och gängstigning 6 — 8 gånger pr tum samt utföres av stål-jutgods, metall eller aluminium,

att varje domlock resp. påfyllningslock, där detta är placerat i domlocket, förses med en Mc Donalds triplexventil (eller därmed jämförlig) eller dubbel kulventil av minst 1" area, vilken ventil placeras nedförd i locket och skyddas mot stötar vid avtaget lock medelst plåthylsa,

att domlocket förses med påfyllningsrör om ca 150 mm. inre diam. och av sådan längd, att det slutar ca 60 mm. från tankens botten,

att påfyllningsröret väl stagas och upp-till i domen för genomsläppande av bensinångor förses med sidohål, som äro skyddade med Davysnit,

att anslutningsmuff för kopparwire för avledande av statisk elektricitet finnes monterad å tanken,

att för avtappning i varje tankrums botten finnes antingen en skruvventil eller fjäderbelastad ventil, som kan manövreras från tankens översida, samt att avlopps-röret från varje tank förses med därför lämplig avtappningskran och ändmuff, som väl skyddas mot pakörning bakifrån,

att eventuella nya detaljkonstruktioner underställas sprängämnesinspektionens be-dömmande i varje särskilt fall.

2) *Beträffande tankens fastsättande vid chassiet:*

att tanken lägges så djupt som möjligt i chassiet på längs- eller tvärgående kon-

soler av trä eller järn med god passning i tankbotten samt fästes vid chassiet medelst hängslen av järn med tillräckligt bred anläggningsyta och av den grovlek, styrkan motsvarar minst 7/8" bultgänger,

att direkt svetsning utvändigt å tanken ej förekommer,

att chassiets ramparti framtill förses med stödklack för att hindra tankens förskjutning,

att för kombinerad flak- och tankvagn gälla samma bestämmelser beträffande tankens fäste å chassiet, dock att tanken kan placeras på bilflaket, vilket i så fall förläggas så djupt som möjligt i chassiet samt att dylik tanks rymd ej överstiger 2,000 liter.

3) *Beträffande tillbehör och övriga anordningar å tankvagnen:*

att större tankar förses med gångbräder å båda sidor,

att bilens bensintank placeras antingen under eller framför förarsitsen,

att belysningen är elektrisk och att kab-larna till ackumulatorbatteriet förses med skyddsror,

att skyddsväggen bakom förarsitsen för-ses med ett eller, där så erfordras, två fönster för erhållande av fri sikt bakom vagnen,

att körriktningssigare finnes å bilens bå-da sidor,

att minst två handsläckningsapparater av godkänd typ för släckning av brin-nande bensin medfölja vagnen,

att tanken märkes med firmamärke och »mycket eldfarligt» eller »mycket eldfarlig olja» samt »transportkärl»,

att stålslangar eller armerade gummi-slangar med lödd metallförbindelse mel-lan påskruvningsmuffarna användas för tankens tömning,

att hastighetskontrollapparat av lämp-lig konstruktion bör medfölja vagnen,

4) *Beträffande drift och skötsel av tankvagnen:*

att kopparwiren för avledande av statisk elektricitet tillkopplas, innan tanken påfylls,

att vid påfyllning och avtappning av tanken motorn är avstängd och i det se-nare fallet domlocket tillslutet,

att tobaksrökning, användning av tänd-stickor eller eld i annan form å tankvagn ej förekommer, samt

att tankbilens chaufför ej medtager an-nan passagerare än erforderlig medhjäl-pare.

Stockholm den 4 mars 1931.

SPRÄNGÄMNESINSPEKTIONEN

Gottfr. von Feilitzen.